

Sygnatura akt I C 268/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariola Klimczak

Protokolant: sek. sąd. I. M.

po rozpoznaniu w dniu 01-12-2014 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. C., M. C. (1), B. C.**

przeciwko (...) **S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powodów:

A) J. C. kwotę 25.000 (dwadzieścia pięć tysięcy) złotych, z odsetkami ustawowymi od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty.

B) J. C. kwotę 1.780,82 (jeden tysiąc siedemset osiemdziesiąt 82/100) złotych, z odsetkami ustawowymi od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty – tytułem skapitalizowanych odsetek liczonych od dnia 25 maja 2013 roku do dnia 11 grudnia 2013 roku od kwoty 25.000 złotych.

C) B. C. kwotę 12.500 (dwanaście tysięcy pięćset) złotych, z odsetkami ustawowymi od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty.

D) B. C. kwotę 890,41 (osiemset dziewięćdziesiąt 41/100) złotych, z odsetkami ustawowymi od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty – tytułem skapitalizowanych odsetek liczonych od dnia 25 maja 2013 roku do dnia 11 grudnia 2013 roku od kwoty 12.500 złotych.

E) M. C. (1) kwotę 12.500 (dwanaście tysięcy pięćset) złotych, z odsetkami ustawowymi od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty.

F) M. C. (1) kwotę 890,41 (osiemset dziewięćdziesiąt 41/100) złotych, z odsetkami ustawowymi od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty – tytułem skapitalizowanych odsetek liczonych od dnia 25 maja 2013 roku do dnia 11 grudnia 2013 roku od kwoty 12.500 złotych.

2. W pozostałym zakresie powództwo oddała.

3. Nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Koninie) kwotę 2.678,08 złotych tytułem nieuiszczonej opłaty od uwzględnionej części roszczenia.

4. W pozostałym zakresie kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

5. Zasadza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 1269,56 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Mariola Klimczak

Sygn. akt I C 268/14

UZASADNIENIE

Powodowie J. C., M. C. (1) i B. C. wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwot:

- na rzecz J. C. 35.000,00 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych oraz kwoty 2.480,00 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 25 maja 2013 roku do dnia 11 grudnia 2013 roku od kwoty 35.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty,

- na rzecz M. C. (1) 20.000,00 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych oraz kwoty 1.417,00 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 25 maja 2013 roku do dnia 11 grudnia 2013 roku od kwoty 20.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty

- na rzecz B. C. 20.000,00 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych oraz kwoty 1.417,00 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 25 maja 2013 roku do dnia 11 grudnia 2013 roku od kwoty 20.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty

a nadto zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości po 4.800,00 zł oraz kosztami opłat skarbowych od udzielonych pełnomocnictw- na rzecz każdego z powodów.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że w dniu 11 listopada 2001 roku w miejscowości M. miał miejsce wypadek komunikacyjny, w wyniku którego zginęła M. C. (2). Zmarła była córką powódki J. C. i siostrą powodów M. C. (1) i B. C.. Pismem z dnia 17 kwietnia 2013 roku powodowie zgłosili szkodę u pozwanego. Decyzją z dnia 24 czerwca 2013 roku pozwany odmówił wypłaty świadczenia. Powodowie podkreślili, iż żądane przez nich kwoty uwzględniają przyczynienie się poszkodowanej do powstania szkody. Jako podstawę prawną powództwa wskazali art. 24 k.c. i art. 448 k.c. argumentując, że więź łącząca ich z córką i siostrą jest dobrem osobistym podlegającym ochronie prawnej, a utrata tej osoby i zerwanie tej więzi rodzinnej stanowi naruszenie ich dóbr osobistych. Powodowie podkreślili, że byli bardzo związani z córką/siostrą. Roszczenie o odsetki uzasadnili treścią art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...) (k. 2-8).

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany potwierdził, że sprawca wypadku był ubezpieczony u niego, aczkolwiek podniósł, że roszczenie powodów i zadośćuczynienie w związku ze śmiercią osoby najbliższej jest bezpodstawne i zakwestionował swoją odpowiedzialność za dochodzone roszczenie, co do zasady. Zdaniem pozwanego brak podstawy prawnej do dochodzenia zadośćuczynienia za własną krzywdę powodów, wobec faktu, że wypadek miał miejsce przed 2008 rokiem. Ponadto pozwany podkreślił, że w przypadku uwzględnienia roszczenia powinno być zastosowane umniejszenie świadczeń, gdyż zmarłej można przypisać przyczynienie się do własnej szkody i to w stopniu znacznym. Pozwany podkreślił, że R. Ś. po zakończonej zabawie dyskotekowej oddał samochód do kierowania osobie nie posiadającej prawa jazdy, a nadto która piła alkohol i znajdowała się w stanie po spożyciu alkoholu. Pozwany zarzucił również, że żądana przez powodów kwota jest rażąco wygórowana, a nadto, że powodowie nie wykazali – zgodnie z art. 6 k.c. – aby w związku z doznaną krzywdą (z powodu śmierci córki/siostry) potrzebowali pomocy psychologicznej. Nadto pozwany zakwestionował żądanie odsetek, wskazując, że winny być one zasądzone od dnia wyrokowania (k. 53-56)

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 11 listopada 2001 roku w miejscowości M. M. (1) C. wraz ze znajomymi: R. Ś., M. P. i I. J. udała się na dyskotekę. Podczas jazdy na tą zabawę samochodem kierował R. Ś.. Podczas jazdy powrotnej samochodem marki F. kierowała I. J., która nie posiadała uprawnień do kierowania pojazdami, a nadto była w stanie pod spożyciu alkoholu (0,42‰ alkoholu we krwi). Kierująca pojazdem zjechała częściowo na lewy pas ruchu, a następnie zjechała do przydrożnego rowu po prawej stronie patrząc w kierunku jazdy i uderzyła w rosnące drzewo. W wyniku wypadku śmierć poniosła I. J. oraz R. Ś., natomiast M. C. (2) w następstwie doznanych obrażeń zmarła po przewiezieniu do szpitala, a M. P. doznał obrażeń, które traktować należy jako ciężki uszczerbek na zdrowiu, wyrażający się wystąpieniem choroby realnie zagrażającej życiu. Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2001 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej w T. umorzył postępowanie wobec tego, że sprawca wypadku zmarł (dowód: kserokopia postanowienia z dnia 19 grudnia 2001 roku k. 27-28).

M. C. (2) w momencie śmierci miała 18 lat, mieszkała razem z matką oraz rodzeństwem. Rodzina miała trudną sytuację finansową, dzieci często pomagały sąsiadom w pracach w gospodarstwie rolnym za wynagrodzeniem. Mąż powódki J. C., a ojciec powodów B. i M. oraz zmarłej M. porzucił rodzinę w 1986 roku, spożywał alkohol, nie ma dobrych relacji z rodziną. Powodowie bardzo przeżyli śmierć M. C. (2), do dnia dzisiejszego wszyscy wspominają zmarłą, jeżdżą na cmentarz (dowód: kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu k. 35, kserokopie odpisów skróconych aktów urodzenia k. 36-37, zeznania świadków E. M. k. 104v-105 nagranie k. 107: 00:10:45-00:21:43, S. M. k. 105 nagranie k. 107: 00:21:35-00:28:02)

Powódka J. C. w chwili śmierci córki miała 48 lat, zmarła M. była jej najmłodszym dzieckiem. Powódka posiadała pięcioro dzieci (poza zmarłą M. i powodami, jeszcze córkę A. i syna S.). W połowie sierpnia 2009 roku zmarł syn powódki - S. C. (wspólnie z matką mieszkający). Od dwóch lat powódka przebywa w Domu Opieki Społecznej w D.. Po śmierci córki M. powódka nie przyjmowała lekarstw uspokajających, kiedy była jeszcze samodzielna bardzo często sama jeździła na cmentarz, obecnie dzieci zawożą ją tam na grób córki. Powódka wiązała ze zmarłą nadzieje na przyszłość, chciała z nią zamieszkać (dowód: zeznania powódki J. C. k. 105v-106 nagranie k. 107: 00:30:17-00:44:52)

Powódka B. C. jest starszą siostrą zmarłej, w chwili jej śmierci miała 22 lata, miała z nią bardzo dobre relacje. W dniu śmierci siostry przebywała w pracy zagranicą, na wiadomość od śmierci siostry zemdląła, potem zażyła środek uspokajający. Po śmierci siostry powódka wróciła do Polski na pół roku. Powódka do dnia dzisiejszego nie pogodziła się ze śmiercią siostry, na biurku trzyma jej fotografię. Obecnie powódka pozostaje w związku konkubenckim, z którego posiada dziecko (dowód: zeznania powódki B. C. k. 106 nagranie k. 107: 00:44:53-00:53:28)

Powód M. C. (1) w chwili śmierci siostry miał 21 lat, jest starszym bratem M. C. (2). Powód miał dobre relacje z siostrą, wspierał ją drobnymi sumami pieniędzy. W chwili śmierci siostry był zameldowany u matki, lecz często przebywał u dziadka na gospodarstwie w K., które później dziadek mu zapisał. Powód w chwili śmierci siostry przebywał u dziadka, o śmierci dowiedział się od policji, był w szoku, poszedł powiadomić matkę o tym co się stało. W następstwie stresu wywołanego zgonem siostry powód brał lekarstwa na uspokojenie, bardzo przeżył śmierć siostry, nadal bardzo mu jej brakuje, do dnia dzisiejszego odwiedza jej grób (dowód: zeznania powoda M. C. (1) k. 106 nagranie k. 107: 00:53:29-01:00:28)

W toku postępowania likwidacyjnego powodowie pismem z dnia 17 kwietnia 2013 roku złożyli u pozwanego wniosek o likwidację szkody z żądaniem zapłaty kwot: 50.000 zł dla J. C. tytułem zadośćuczynienia i po 40.000 zł dla M. i B. C. tytułem zadośćuczynienia. Decyzją z dnia 24 czerwca 2013 roku ubezpieczyciel odmówił wypłaty żądanych kwot (dowód: kserokopia pisma z dnia 24 czerwca 2013 roku k. 29-30 kserokopia pisma z dnia 17 kwietnia 2013 roku k. 31-34, akta likwidacji szkody).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań powodów J. C. (k. 105v-106 nagranie k. 107: 00:30:17-00:44:52), B. C. (k. 106 nagranie k. 107: 00:44:53-00:53:28), M. C. (1) (k. 106 nagranie k. 107: 00:53:29-01:00:28), zeznań świadków: E. M. (k. 104v-105 nagranie k. 107: 00:10:45-00:21:43), S. M. (k. 105 nagranie

k. 107: 00:21:35-00:28:02) oraz dokumentów: kserokopii postanowienia z dnia 19 grudnia 2001 roku (k. 27-28), kserokopii odpisu skróconego aktu zgonu (k. 35), kserokopii odpisów skróconych aktów urodzenia (k. 36-37), kserokopii pisma z dnia 24 czerwca 2013 roku (k. 29-30), kserokopii pisma z dnia 17 kwietnia 2013 roku (k. 31-34), dokumentów zawartych w aktach szkody.

Sąd dał wiarę zeznaniom powodów J. C., B. C. i M. C. (1) oraz świadków E. M. i S. M., gdyż zeznania te są rzeczowe, logiczne i spójne ze sobą, a nadto znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Poza tym brak było dowodów przeciwnych, które zaprzeczałyby prawdziwości twierdzeń powodów i świadków.

Wartość dowodowa dokumentów zgromadzonych w sprawie nie budziła zdaniem Sądu wątpliwości i nie była przez strony kwestionowana.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że sprawca wypadku, w wyniku którego zmarła M. C. (2), w momencie zdarzenia kierował pojazdem marki F. (...), objętym umową ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. Zgodnie zaś z art. 822 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dniu wypadku, przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Zgodnie z kolei z obowiązującym w dniu wypadku § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 roku w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. z 2000 roku, Nr 26, poz. 310 z późn. zm.) z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przyczynienia się zmarłej do powstania szkody Sąd przyjął, że M. C. (2) swym zachowaniem przyczyniła się do zaistniałego wypadku. Zgodnie z art. 362 k.c., jeśli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. W przypadku, gdy odpowiedzialności sprawcy szkody opartej na zasadzie ryzyka, przesłanki zmniejszenia odszkodowania (zadośćuczynienia) winny być formułowane mniej rygorystycznie: po stronie poszkodowanego nie musi zachodzić wina, a wystarczy, że poszkodowanemu można uczynić zarzut obiektywnie nieprawidłowego zachowania się. W orzecznictwie ugruntowany jest natomiast pogląd, iż osoba, która decyduje się na jazdę samochodem z kierowcą będącym w stanie po spożyciu alkoholu, przyczynia się do odniesionej szkody powstałej w wyniku wypadku komunikacyjnego, gdy stan nietrzeźwości kierowcy pozostaje w związku z tym wypadkiem. Spożywanie napoju alkoholowego z takim kierowcą przed jazdą uważać należy za przyczynienie się do powstania szkody w stopniu znacznym (por. wyrok SN z dnia 20 listopada 2003 roku, sygn. III CKN 606/00, Lex nr 550935).

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego M. C. (2) wsiadła do samochodu wraz z osobą, która nie posiadała uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych i tym samym dostatecznych umiejętności do kierowania tym pojazdem, a nadto znajdowała się w stanie po spożyciu alkoholu. Pozwany w swej odpowiedzi na pozew wskazał na powyższe okoliczności, wnosząc z tego powodu o ustalenie przyczynienia się zmarłej do powstania szkody, a strona powodowa tezy tej i argumentacji nie podważyła – a nawet jej nie zaprzeczyła. Wobec powyższego Sąd uznał, że zmarła decydująca się na jazdę samochodem wiedziała o tym, że I. J. znajduje się pod wpływem alkoholu oraz nie posiada uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi, skoro: była jej koleżanką (tworzyli koleżeńską grupę rówieśniczą), razem przebywały na dyskotecie, a w drodze na dyskotekę kierował R. Ś., który w drodze powrotnej przekazał do kierowania samochód I. J.. Ujemny wpływ alkoholu na sprawność psychomotoryczną prowadzących pojazd mechaniczny jest zaś powszechnie znany. W mediach stale powtarzane są ostrzeżenia przed prowadzeniem

samochodu w stanie nietrzeźwości, a prowadzenie pojazdu w takim stanie jest karalne. Godząc się zatem na jazdę z nietrzeźwą I. J., a nadto nie posiadającą wymaganych uprawnień do kierowania pojazdami poszkodowana działała na własne ryzyko, a takie zachowanie należy ocenić jako obiektywnie naganne, sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i porządkiem prawnym. Poza tym, jak już wskazano, powodowie nie zakwestionowali tych okoliczności wpływających na stopień przyczynienia się zmarłej do powstania szkody.

W tych okolicznościach, jako odpowiednie do stopnia winy M. C. (2), Sąd przyjął przyczynienie na poziomie 50%. W chwili zdarzenia M. C. (2) była osobą pełnoletnią (miała 18 lat), udała się wraz z grupą rówieśniczą samochodem na dyskotekę, gdzie wszyscy, którzy przyjechali przedmiotowym samochodem i mieli nim wracać z powrotem, spożywali alkohol (w tym również Marzenia C., co wynika z dołączonej kopii akt postępowania karnego).

Powodowie jako podstawę prawną swego roszczenia o zadośćuczynienie wskazali art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c..

Rozstrzygając kwestię odpowiedzialności pozwanego w kontekście roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę doznaną przez osoby bliskie zmarłego Sąd podzielił ugruntowane już stanowisko Sądu Najwyższego, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c., jeżeli śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008 roku (por. uchwała SN z 22 października 2010 roku, sygn. III CZP 76/10, Lex nr 604152, z dnia 13 lipca 2011 roku, sygn. III CZP 32/11, Lex nr 852341, wyroki SN z dnia 11 maja 2011 roku, sygn. I CSK 621/10, Lex nr 848128 i z dnia 15 marca 2012 roku, sygn. I CSK 314/11, Lex nr 1164718). Ponadto zarówno artykuł 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) - w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 roku – jak i poprzednio obowiązujący przepis § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 roku w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. Nr 26, poz. 310 ze zm.) nie wyłączały z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. (por. uchwała SN z 19 stycznia 2007 roku, sygn. III CZP 146/06, Lex nr 207713 oraz uchwała SN z 20 grudnia 2012 roku, sygn. III CZP 93/12, Lex nr 1267081, uchwała SN z dnia 7 listopada 2012 roku, sygn. III CZP 67/12, OSNC 2013/4/45). Jak wskazał Sąd Najwyższy w ww. orzeczeniach, uprawnienie osoby trzeciej do żądania od ubezpieczyciela odszkodowania z tytułu ubezpieczenia pojazdu mechanicznego powstaje wówczas, gdy posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są zobowiązani zgodnie z przepisami prawa cywilnego do odszkodowania za szkodę wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu – szkodę szeroko rozumianą, obejmującą zarówno uszczerbek majątkowy, jak i niemajątkowy. Ta regulacja jest wyrazem woli ustawodawcy zapewnienia osobie trzeciej możliwie pełnej kompensaty szkody wyrządzonej w związku z ruchem pojazdu mechanicznego. Nie ma więc podstaw do uznania, że zadośćuczynienie za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. jest wyłączona z zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Stanowisko to pozostaje miarodajne niezależnie od tego, pod rządami którego z przepisów zapadły konkretne orzeczenia. Z powołanych uchwał i wyroków, wydanych w sprawach, w których zawsze pozwanymi byli ubezpieczyciele, wynika, że Sąd Najwyższy pośrednio, lecz bez wątpliwości i konsekwentnie uznawał, iż oparte na art. 448 k.c. roszczenia osób bliskich zmarłego w wypadku komunikacyjnym są objęte ochroną ubezpieczeniową z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Reguła, że odpowiedzialność ubezpieczyciela w ramach ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej jest wyznaczana przez zasadę i zakres odpowiedzialności ubezpieczonego, może być skorygowana przez przepisy o ubezpieczeniach. Wyrazem tego było wyłączenie odpowiedzialności ubezpieczyciela w wypadkach enumeratywnie wymienionych w § 13 rozporządzenia z dnia 24 marca 2000 roku; wyłączeniem nie objęto rozważanego świadczenia - podobnie, jak nie zawiera go dzisiejszy art. 38 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych.

W niniejszej sprawie nie ma wątpliwości, że spowodowanie śmierci M. C. (2) naruszyło dobra osobiste powodów. Rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca z pokrewieństwa, podlega ochronie prawnej. Dotyczy to ochrony prawa do życia rodzinnego obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych.

Więź ta odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny poczucie stabilności, bezpieczeństwa, wzajemne wsparcie, pomoc. Zerwanie tej więzi stanowi zatem naruszenie dóbr osobistych członków tej rodziny.

Zgodnie z art. 448 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepisy prawa nie ustanawiają żadnych kryteriów, na podstawie których winno być ustalane zadośćuczynienie. Wypracowała je natomiast judykatura, a zwłaszcza orzecznictwo Sądu Najwyższego. Wskazuje ono, że zadośćuczynienie ma kompensacyjny charakter, w związku z czym musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość. Określenie wysokości zadośćuczynienia powinno być dokonane z uwzględnieniem wszystkich okoliczności mających wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, m.in. wieku poszkodowanego, czasu trwania cierpień, trwałości i skutków, od rodzaju i stopnia winy sprawcy szkody i odczucia jej przez poszkodowanego (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1999 roku, sygn. I CKN 1145/99, niepubl.; orz. Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 1972 roku, sygn. II CR 57/72, OSNCP 1972/10/183; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 1969 roku, sygn. I PR 224/69, OSNCP 1970/6/111).

Śmierć M. C. (2) spowodowała u powodów szkodę na osobie (krzywdę), przeżywaną nie tylko w chwili powzięcia wiadomości o śmierci córki/siostry. Powodowie byli z nią niewątpliwie emocjonalnie związani. Dzień jej śmierci był dla nich szokiem: powódka B. C., gdy się o niej dowiedziała, zemdląca, powód M. C. (1) dowiedział się o niej od policji i nie mógł uwierzyć w to, co się stało, powodowie musieli brać leki uspokajające. Naturalnie śmierć M. C. (2) była najbardziej przykra dla jej matki. Więź między rodzicami a dziećmi jest jedną z silniejszych więzi międzyludzkich. Zerwanie tej więzi przez śmierć dziecka stanowi trudne do wyobrażenia poczucie pokrzywdzenia i nasilenie cierpienia, trudnego do opisanego. Każdy rodzic ma bowiem prawo do wychowania swojego dziecka, obserwowania jego dorastania, wchodzenia w dorosłość i jak najdłuższego towarzyszenia dziecku w jego życiu. Wypadek odebrał J. C. możliwość korzystania z tych wartości. Po śmierci córki odczuwała ona smutek i do dnia dzisiejszego nie pogodziła się z tragedią, która ją spotkała. Nadal (w miarę możliwości) odwiedza grób córki, wspomina ją. Należy też zauważyć, że reakcja taka jest tym bardziej dotkliwa, iż córka w chwili śmierci była osobą młodą, zaledwie 18-letnią, jej śmierć nastąpiła nieoczekiwanie, a nadto M. C. (2) była najmłodszym z dzieci powódki. Powódka jednak po śmierci córki nie wymagała pomocy lekarza lub wsparcia psychologa i tym samym należy uznać, że przeżywana przez nią żałoba była „typową” w tych okolicznościach.

Natomiast w przypadku B. C. i M. C. (1) kwota przyznana tytułem zadośćuczynienia powinna być niższa. Niewątpliwie powodowie w związku ze śmiercią siostry ponieśli szkodę (krzywdę), gdyż byli ze siostrą związani, aczkolwiek jej nasilenie jest niższe niż w przypadku matki. Śmierć siostry była dla powodów przykra, niewątpliwie rodziła w nich wiele negatywnych odczuć, ale przebieg żałoby nie odbiegał od typowego. W chwili śmierci siostry wymienieni powodowie byli osobami dorosłymi, podążającymi już własnymi drogami życiowymi (B. C. przebywała i pracowała zagranicą, zaś M. C. (1) znaczną część czasu przebywał u dziadka na nieruchomości w K., którą dziadek mu później formalnie przekazał) i śmierć siostry nie odbiła się negatywnie na ich funkcjonowaniu w rodzinie, czy społecznym w szerokim tego słowa znaczeniu.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd uznał roszczenie:

a) powódki J. C. za zasadne do kwoty 50.000 zł.: powódka w postępowaniu likwidacji szkody o wypłatę w takiej wysokości zadośćuczynienia wystąpiła, bez przyjęcia (co wynika jednoznacznie z treści dokumentów akt likwidacji szkody) stopnia przyczynienia się zmarłej córki do powstania szkody; nie wykazała, aby później rozmiar jej krzywdy uległ powiększeniu;

b) powodów B. i M. C. (1) – do kwot po 25.000 zł.

- przy czym mając na uwadze stopień (50%) przyczynienia się zmarłej do powstania szkody – art. 362 k.c. należna powodom kwota wynosi:

- na rzecz powódki J. C. 25.000,00 zł,
- na rzecz powódki B. C. 12.500,00 zł,
- na rzecz powoda M. C. (1) 12.500,00 zł.

Wobec powyższego Sąd zasądził od pozwanego:

- na rzecz powódki J. C. kwotę 25.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty i kwotę 1.780,82 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty – tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 26 maja 2013 roku do dnia 11 grudnia 2013 roku od kwoty 25.000,00 zł,
- na rzecz powódki B. C. kwotę 12.500,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty i kwotę 890,41 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty – tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 26 maja 2013 roku do dnia 11 grudnia 2013 roku od kwoty 12.500,00 zł,
- na rzecz powoda M. C. (1) kwotę 12.500,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty i kwotę 890,41 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 grudnia 2013 roku do dnia zapłaty – tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 26 maja 2013 roku do dnia 11 grudnia 2013 roku od kwoty 12.500,00 zł (punkt 1 wyroku),

a w pozostałym zaś zakresie powództwo oddalił jako bezzasadne (punkt 2 wyroku).

Sąd uwzględnił roszczenie powodów co do skapitalizowanych odsetek jedynie co do zasądzonych w niniejszej sprawie kwot. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, zgodnie z żądaniem pozwu. Pozwany nie kwestionował opisywanej w pozwie okoliczności, że pismo z dnia 17.04.2013 roku zawierające zgłoszenie szkody zostało mu doręczone w dniu 24.04.2014 roku, a więc w świetle powyżej opisanych przepisów prawa od 25.05.2013 r. należą się powodom odsetki ustawowe od zasądzonej na ich rzecz kwoty zadośćuczynienia pieniężnego. O skapitalizowanych zaległych odsetkach orzeczono na podstawie art. 482 § k.c.

W punkcie 3 wyroku Sąd – na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1025 ze zm.) - nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Koninie) kwotę 2.678,08 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od uwzględnionej części roszczenia, zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu. W pozostałym zakresie kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa, z uwagi na korzystanie przez powodów ze zwolnienia od kosztów sądowych.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490). Obie strony poniosły koszty w tej samej wysokości po 3.600,00 zł. Sąd nie znalazł podstaw, aby uwzględnić na rzecz strony powodowej kosztów zastępstwa procesowego w dwukrotnej wysokości stawki minimalnej, przewidzianej przepisami ww. rozporządzenia z dnia 28 września 2002 roku. Stosownie do art. 109 § 2 zdanie drugie k.p.c., przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Stawki opłat za czynności radców prawnych określa ww. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku. Według § 2 tego rozporządzenia, podstawę zasądzenia opłaty stanowią stawki minimalne określone w rozdziałach 3-4, przy czym opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy. W świetle tych unormowań nie ulega wątpliwości, że podstawę zasądzenia opłaty stanowią stawki minimalne określone w rozporządzeniu; jeżeli natomiast przemawia za tym niezbędny nakład

pracy pełnomocnika, charakter sprawy oraz jego wkład w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, wówczas sąd może zasądzić opłatę wyższą. W ocenie Sądu za zasądzeniem opłaty w wysokości przewyższającej stawkę minimalną nie przemawia ani nakład pracy pełnomocnika strony powodowej, który nie odbiegał od przeciętnego, ani długotrwałość procesu, ani charakter sprawy, nie odznaczający się szczególnym stopniem skomplikowania pod względem prawnym i faktycznym.

Powodowie wygrali proces w 67% i zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu należy im się zwrot od pozwanego kwoty 1.269,56 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

/SSO Mariola Klimczak/